

**Леся ЛЯЛЮК,**  
*вчителька-логопед вищої категорії,  
«старша учителька» ДНЗ №7 «Дзвіночок»,  
м. Трускавець*

**Марія ЗАМЩАК,**  
*кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри соціальної педагогіки та  
корекційної освіти, Дрогобицький державний педагогічний університет  
імені Івана Франка*

## **МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНА КОМАНДА В РОБОТІ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ГРУПИ: РОЛЬ, ВЗАЄМОДІЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ СПІВПРАЦІ СПЕЦІАЛІСТІВ**

Сьогодні ми дедалі частіше чуємо про командний підхід у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. І це не дивно, адже жоден спеціаліст, навіть найкваліфікованіший, не може охопити всі аспекти розвитку дитини самотійно. Саме тому в центрі уваги сучасної логопедичної практики – мультидисциплінарна команда.

Мультидисциплінарна команда – це об'єднання незалежних фахівців з різних галузей, кожен з яких має власний план дій та окреме професійне завдання. Учасники команди працюють паралельно, але, як правило, не в тісній співпраці. Їхню діяльність координує лідер, який відповідає за загальне керівництво, організацію взаємодії між фахівцями, а також визначення переліку послуг, що пропонуються конкретній родині, яка виховує дитину з мовленнєвими порушеннями. Такий тип команди функціонує на основі регулярних спільних зустрічей, де обговорюються нові випадки, здійснюється моніторинг результатів та оцінювання ефективності наданої допомоги. Науковці М. Фірсов і Б. Шапіро розглядають цю модель як початковий, еволюційно перший рівень у системі командної взаємодії, який водночас має низку недоліків. Основні проблеми пов'язані з недостатньою організацією процесу case-менеджменту – тобто управлінням випадком і координацією роботи з конкретною родиною [3].

Часто рекомендації спеціалістів, що входять до мультидисциплінарної

команди, подаються у вигляді окремих, неузгоджених один з одним дій, що ускладнює їхнє впровадження, підвищує вартість послуг і робить їх менш ефективними. Такий підхід нагадує меню з різними опціями без чіткого інтегрованого плану.

Одним із можливих шляхів розв'язання цієї проблеми є максимальна інтеграція зусиль фахівців та узгодження рекомендацій для родини, яка виховує дитину з мовленнєвими порушеннями. Для цього спеціалісти мають проходити відповідну професійну підготовку, що включає володіння навичками комунікації й презентації, розуміння закономірностей розвитку дитини, знання з спеціальної, соціальної педагогіки та особливостей роботи з родинами дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Також важливими є вміння здійснювати оцінювання потреб дитини, діагностику її розвитку, розробку та корекцію індивідуальних програм супроводу родини, а також ведення відповідної документації. Варто підкреслити, що саме професійна підготовка, висока мотивація і згуртованість членів мультидисциплінарної команди мають вирішальне значення у наданні якісної, комплексної допомоги дитині та її родині.

У логопедичній групі така команда – це не просто набір фахівців. Це злагоджена система, де кожен виконує свою важливу функцію, доповнюючи роботу інших. У її складі, як правило, працюють: логопед, психолог, дефектолог, вихователь, асистент дитини, соціальний педагог, іноді також медичний працівник чи реабілітолог.

Центральною фігурою у логопедичній групі є, звісно, вчитель-логопед. Саме він діагностує мовлення, визначає рівень порушення, розробляє індивідуальні програми та проводить корекційні заняття. Проте ефективність цієї роботи значно зростає, коли її підтримують інші фахівці. Наприклад, психолог допомагає знизити тривожність, працює над розвитком емоційної сфери, підтримує батьків і формує мотивацію до мовленнєвої активності. Його роль особливо важлива для дітей, які соромляться говорити або мають негативний досвід навчання. Дефектолог зосереджується на когнітивному

розвитку дитини – мислення, пам'яті, уваги. Його робота тісно пов'язана з логопедичною, адже мовлення – це відображення загального психічного розвитку. Вихователь логопедичної групи – це фахівець, який щодня спостерігає за дитиною в природному середовищі: під час ігор, прогулянок, побутової діяльності. Він не лише закріплює знання, здобуті на заняттях, а й допомагає формувати мовлення в реальних ситуаціях спілкування. Асистент дитини або вихователя – це ще один важливий учасник команди. Він підтримує дитину у складних для неї моментах, допомагає їй бути активним учасником освітнього процесу, поступово зменшуючи рівень зовнішньої допомоги.

Результативність роботи команди залежить від регулярної взаємодії: це і спільне планування, і обмін спостереженнями, і спільне обговорення успіхів чи труднощів дитини. Важливо, щоб у команді було єдине розуміння цілей, а комунікація між фахівцями – відкрита і довірлива [4].

Коли команда працює узгоджено, результати не змушують себе чекати: поліпшується не лише мовлення, а й поведінка, самооцінка, соціальні навички дитини. Вона починає говорити не тільки правильно, але й, і це головне, – впевнено.

Тому мультидисциплінарна команда – це не лише сучасний тренд, а й реальна необхідність. Це потужний ресурс, який дає змогу кожній дитині отримати повноцінну підтримку, а фахівцям – ефективно реалізовувати професійну місію. Мультидисциплінарна команда є важливим елементом у наданні комплексної підтримки дітям з мовленнєвими порушеннями та їх родинам. Хоча така модель взаємодії фахівців має свої переваги, зокрема у різнобічному підході до розв'язання проблем, вона також стикається з низкою організаційних труднощів, таких як недостатня узгодженість дій та неповна інтеграція рекомендацій. Подолання цих проблем можливе через інтеграцію зусиль спеціалістів, чітку координацію роботи та забезпечення високої професійної підготовки кожного члена команди. Лише при ефективній взаємодії, мотивації та злагодженості робочих процесів мультидисциплінарна

команда здатна досягти високих результатів у корекції і розвитку дітей з особливими освітніми потребами, забезпечуючи їхню успішну інтеграцію в суспільство.

## **СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ**

1. Романчук О. Неповносправна дитина в сім'ї та в суспільстві. Львів : Літопис, 2008. 334 с.
2. Менеджмент корекційно-педагогічних послуг / за ред. Т.В. Семигіної, Н.В. Майорової. Київ : Вид-во ПП «Март», 2007. 181 с.
3. Соціальні послуги на рівні громади для осіб з інтелектуальною недостатністю / за ред. Синьова В М. Київ : «Джерела», 2004. 312 с.
4. Раннє втручання. Моделі соціальних послуг та документація / авт. кол.: Д.Р. Ахмеджанова, В.С. Довбня, Л.П. Дума та ін. ; упоряд. Л.Л. Сідельнік. Київ : ТОВ «ЛДЛ». 2007. 200 с.